

Stiftelserna bakom landsortspressen

Inledning

Den stora majoriteten av svensk landsortspress är stiftelseägd. Medievärlden Premium har kartlagt vilka som fattar de stora ägarbesluten och hur de har fått sin plats vid styrelsebordet. Samt hur väl stiftelserna uppfyller sina ändamålsparagrafer.

Stiftelsen är i sig en egen juridisk person. Det finns ingen ägare av stiftelsen. De som förvaltar stiftelsens kapital gör det för det speciella ändamål som finns beskrivet i stiftelseurkunden. Det är länsstyrelserna som registrerar alla stiftelser och svarar för tillsynen.

Stiftelsernas ändamålsparagraf är näst intill omöjlig att ändra. Lika viktig i stiftelsestadgarna är principerna för hur styrelsen skall utses. Här finns flera varianter. Ledamöterna kan utses på en stämma eller av befintliga ledamöter som själva får hitta sina ersättare. I Wärenstams stiftelse i Borås ges länsstyrelsen rätt att utse ordförande och i Erik och Asta Sundins stiftelse som äger NTM-koncernen kan Moderaterna utse en ledamot.

Den ende mediechef jag hört aktivt åberopa stiftelseurkunden är PeO Warring när han var Eskilstuna-Kurirens publisher. Den var alltid lätt tillgänglig på PeO Warrings skrivbord och JA Selanders kamp mot nazismen och censur var därför alltid närvarande. För vissa grundare har stiftelsen också inneburit att de fått en permanent plats i den lokala miljön. I Eskilstuna har Selander sedan 2005 en egen gata och en staty. I våras fick Tore G Wärenstam en egen plats centralt i Borås vid Viskan.

Andra stiftare har hamnat mer i skymundan. Kanske beroende på syften som upplevs som obsoleta. Inom NTM talar väl ingen om att ändamålet med verksamheten är att "ge understöd för behövande åldringar eller sjuka personer i Norrköpings stad". I Uppsala är inte heller fokus inriktat på att "främja manlig ungdom" genom stipendier.

Var står stiftelserna i dag? Vilka styr dem och hur väljs nya ledamöter? Här följer en kartläggning av de största ägarstiftelserna i den svenska landsortspressen:

LARS HERLIN

Frilansjournalist, senior analyst – Europe, Aim Group
tidigare vd för Gotlands Media

Innehåll:

sid 2	Inledning
sid 4	Stiftelserna
sid 5	Nyckelpersoner
sid 6	Nyckeltalen
sid 7-9	NTM/UNT
sid 10-11	VK
sid 12-13	Norran
sid 14-18	Mittmedia/EK
sid 19-20	Gota
sid 21-22	NWT/Herenco
23	Slutsatser

De svenskägda stiftelsernas medieföretag har 4 500 anställda och omsätter 5,7 miljarder kronor

NTM-KONCERNEN

Ägare: Majoritetsägaren Erik och Asta Sundins stiftelse. Övriga aktieposten ägs av Axel Johansson-stiftelserna.

Omsättning: 1 810 Mkr 2015 (-2,9 %)

Titlar: Norrköpings Tidningar, Östgöta-Correspondenten, Motala & Vadstena Tidning, Folkbladet, Västerviks-Tidningen, Upsala Nya Tidning (50), Norrbottens-Kuriren, Norrländska Socialdemokraten, Gotlands Allehanda, Gotlands Tidningar samt ett antal gratistidningar.

NORRAN

Ägare: Stiftelsen Skelleftepress.

Omsättning: 124 Mkr 2015

Titlar: Norran

VK

Ägare: VK-Press till 99,8 procent. Liberalerna 0,2 procent.

Omsättning: 252 Mkr 2015

Titlar: Västerbottens-Kuriren, Folkbladet och gratistidningen Totalt Umeå.

GOTA MEDIA

Ägare: Tore G Wärenstams stiftelse och stiftelsen Barometern

Omsättning: 1 109 MKR 2015 (-0,3%)

Titlar: Barometern-OT, Smålands-posten, BLT, Borås Tidning, Ölandsbladet, Östra Småland, Sydöstran, Ulricehamns Tidning, Ystads Allehanda, Trelleborgs Allehanda och Kristianstadsbladet.

MITTMEDIA

Ägare: Nya stiftelsen Gefle Dagblad, stiftelsen Pressorganisationen, Eskilstuna-Kuirens Stiftelse

Omsättning: 2 090 Mkr (+44,6 pga Promedia-affären)

Titlar: Gefle Dagblad, Arbetarbladet, Sundsvalls Tidning, Östersunds-Posten, Allehanda Media, Ljusnan, Eskilstuna-Kuriren, NA, VLT, Norrtälje Tidning, Länstidningen i Södertälje med flera.

SÖRMLANDS MEDIA

Ägare: Eskilstuna-Kuirens Stiftelse

Omsättning: 342 Mkr 2015

Titlar: Eskilstuna-Kuriren, Katrineholms-Kuriren och Sörmlands Nyheter.

NÅGRA NYCKELPERSONER - OCH NÅGRA AV DERAS BOLAGSKOPPLINGAR

**LIBERALA
TIDNINGAR**

**SÖRMLANDS
MEDIA**

**MKT
MEDIA**

**VLT AB
(KONKURS INLED)**

MITTMEDIA

**MITTMEDIA
FÖRVALTNING AB**

**STIFTELSEN
PRESS-
ORGANISATIONEN**

CITYGATE

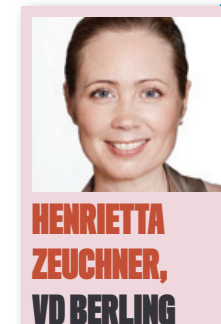
FLT MEDIA AB

**BERLING
MEDIA**

HOLMEN

NTM/UNT

PRESSGRANNAR

Högers Förlagsstiftelse och Stiftelsen Pressorganisation slussade medel från SAF (i dag Svenskt Näringsliv) till den borgerliga dagspressen in på 1980-talet.

Båda stiftelserna har intressen i varsin politisk nyhetsbyrå. Förlagsstiftelsen i Svenska Nyhetsbyrån och Stiftelsen Pressorganisation är största ägare i Liberala Nyhetsbyrån.

Stiftelsen Pressorganisation är även 30-procentig ägare av Mittmedia Förvaltnings AB, medan Förlagsstiftelsen sålt sina tidningar i slutet av 1990-talet.

Båda stiftelserna jobbar med nätverksskapande. Stiftelsen Pressorganisation har en årlig träff på Krusenbergs Herrgård sedan decennier tillbaka där samtliga liberala tidningsstiftelser är representerade med åtskilliga styrelseledamöter.

Högers Förlagsstiftelse lockar det moderata tidningsfolket med studieresor. I följd gjordes en sådan resa till England och i år i USA. Till resorna inbjuds styrelsemedlemmar från de moderata tidningsföretagen, oftast ordföranden, vd:ar, chefredaktörer och politiska redaktörer. På resorna finns ofta partisekreteraren för Moderaterna och partiets kontaktnät gör att studiebesöken håller mycket hög klass.

I Svenska Medialens styrelse är m-riksdagsledamoten Hans Wallmark ordförande, Gota Meidas ordförande Bennie Ohlsson vd samt Barometerns politiska redaktör Martin Tunström, NWT:s ägare Staffan Ander ledamöter, dessutom har Moderaterna två platser.

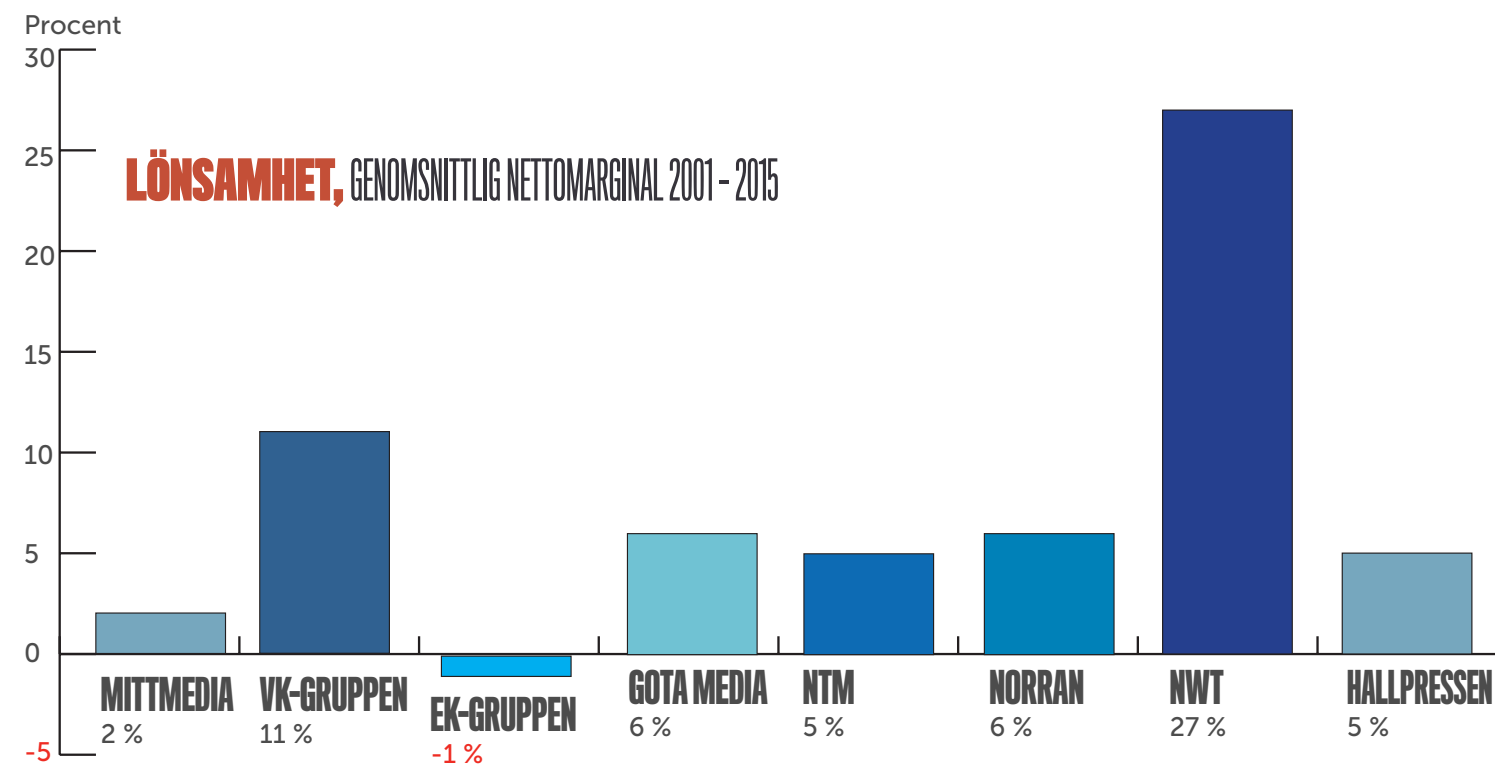
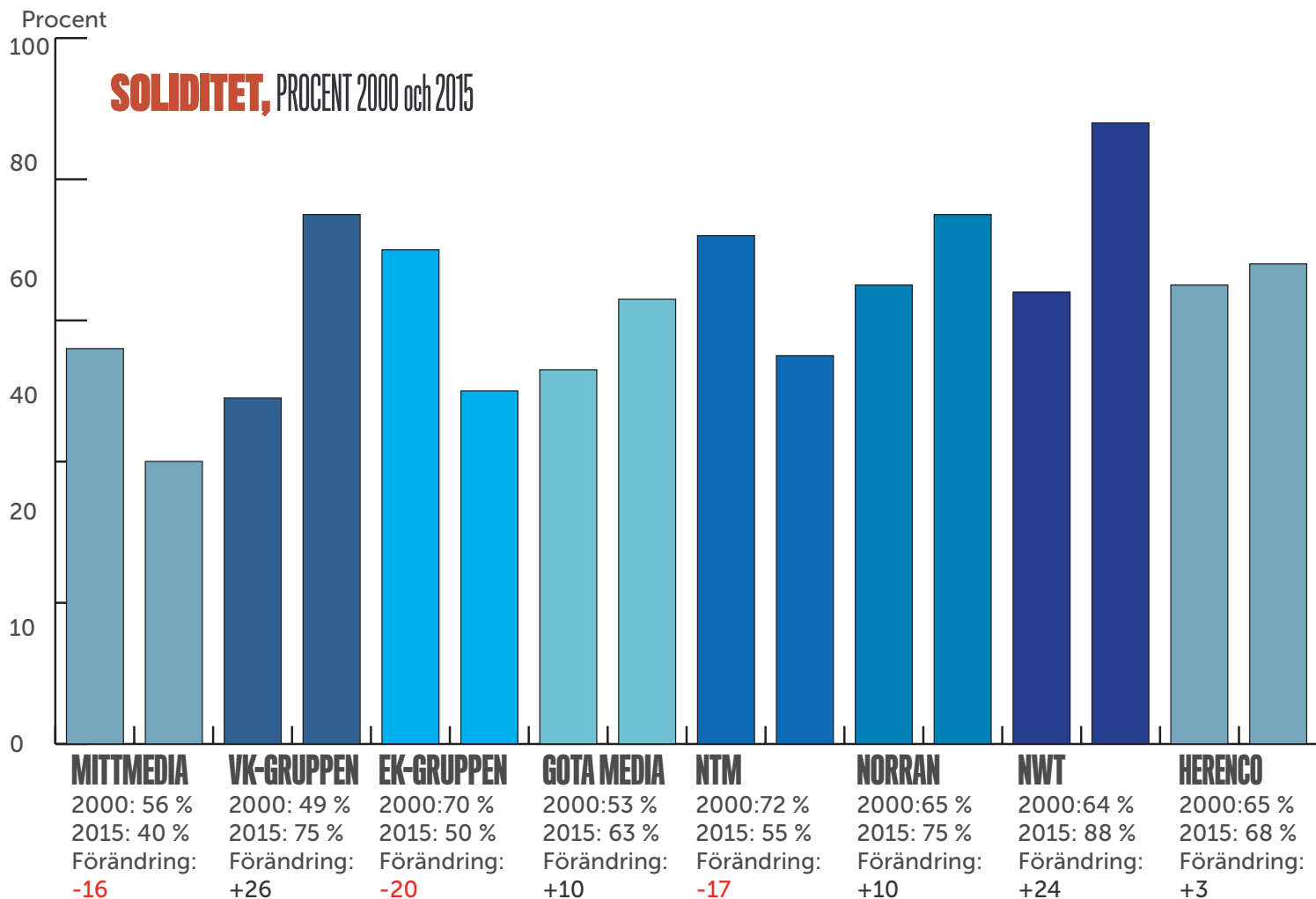
I Stiftelsen Pressorganisation är Anders Frostell ordförande. I styrelsen sitter också Norrans vd Anders Westermarck, Christer Nylander liberal riksdagsledamot och Madeleine Sjöstedt, nu senior konsult på pr-byrå Nordic Public Affaires, där Mittmedias ordförande Jan Friedman är styrelseordförande. Samma byrå har styrelseledamoten i Mittmedia AB Åsa Malmström som seniorkonsult.

Transparens: Rapportens författare, Lars Herlin, har under sin tidigare karriär rest med Högers Förlagsstiftelse till Ukraina, Moskva, Rom, Berlin och Dublin.

**HÖGERS
FÖRLAGS-
STIFTELSE**

**NTM:S ÄGAR-
STIFTELSE**

TIDNINGSFÖRETAGENS NYCKELTAL

NTM och UNT

Holmensfären leder styrelsen

» De tongivande inom NTM-koncernen har en bakgrund på Lundbergsfärens Holmen medan det i UNT:s ägarstiftelse återfinns flera med en bakgrund på Dagens Nyheter. Makten över NTM-koncernen ligger hos stiftelsen Erik och Asta Sundin som har tre ordinarie ledamöter och en suppleant. Moderaternas partiledning utser en ledamot. Övriga utses av styrelsen.

Till mångas förvåning utsågs finansmannen Gustaf Douglas, nu 78 år, efter Per Unckel 2012 efter att dåvarande partisekreteraren Sofia Arkelsten segdragit

utnämningen i flera månader. Sofia Arkelsten ville först öppna lagstiftningen för att könskvotera företagsstyrelserna. Gustav Douglas har lämnat en rad styrelseuppdrag, men uppdraget i stiftelsen har han kvar så länge han själv vill eller kan. Gustaf Douglas är i dag också ledamot i styrelsen för NTM.

Magnus Hall, 56, nu vd för Vattenfall, är ordförande för stiftelsen. Magnus Hall efterträdde Göran Lundin, 75, när denne avgick i fjol. Båda är före detta vd:ar för Lundbergkontrollerade börsbolaget Holmen där även Hall efterträdde Lundin.

Claes Egnell, 67, advokat i Norrköping, är den tredje ordinarie medlemmen i stiftelsen Erik och Asta Sundins styrelse. Liksom förre ordföranden Göran Lundin och nuvarande ordföranden Magnus Hall har Claes Egnell en koppling till skogsbolaget Holmen, där han var koncernjurist 1988–1991.

Erik & Asta Sundins stiftelse

Styrelsen:

Magnus Hall, ordförande

Gustaf Douglas

Claes Egnell

NTM:s styrelse:

Magnus Hall, ordförande

Anna Elbkvist

Claes Egnell

Gustaf Douglas

Henriette Zeuchner

Jörgen Sandström

Katarina Kämpe

Leif Ingemar Kenneth Trybom

Zenaida Hadzimahovic

Vd: Lennart Foss

MAGNUS HALL, ordförande i ägarstiftelsen. Vd Vattenfall, tidigare vd Holmen.

CLAES EGNELL, styrelseledamot i ägarstiftelsen. Tidigare koncernjurist i Holmen.

GÖRAN LUNDIN, styrelseledamot i ägarstiftelsen. Tidigare vd för Holmen.

GUSTAF DOUGLAS, styrelseledamot i ägarstiftelsen. Suttit i Moderaternas partistyreelse. Tidigare vd för Dagens Nyheter.

**Medie
världen**
Premium

Det är lätt att spekulera i att Holmen och Lundbergsfären tagit greppet om stiftelsen, men Claes Egnell kom med i styrelsen som suppleant 3–4 år senare. Att han blev invald beror inte på Holmenkopplingen utan enligt honom själv på att stiftelsen tidigare haft en advokat i styrelsen med rötter inom Moderaterna. Hall, Egnell och Douglas är ledamöter i NTM:s bolagsstyrelse, där sitter också Henriette Zeuchner, 43, vd för kristna mediaföretaget Berling Media.

Henriette Zeuchner är också medlem av börsbolaget Holmens styrelse. Katarina Kämpe, 51, nu kommundirektör i Sollentuna, men med ett långt internetförflutet både som expert hos försvaret och hos Post- och Telestyrelsen blev rekryterad av Magnus Hall i fjol som styrelseledamot i NTM utan koppling till ägarstiftelserna.

UNT:S TRE STIFTELSER äger förvaltningsbolaget Axel Johansson Upsala Nya Tidning Förvaltnings AB som i sin tur äger 50 procent av UNT, där NTM äger den andra halvan. Ägandet går också andra vägen eftersom Upsala Nya Tidning Förvaltnings AB har en minoritetspost på 22,3 procent i NTM.

Styrelsens ledamöter i förvaltningsbolaget är också ledamöter i någon av de tre UNT-stiftelserna. Sammanträdena i alla stiftelserna sker samtidigt med sammanträdet med förvaltningsbolaget.

Styrelserna i stiftelserna förnyar sig själva. När någon avgår väljer övriga efterträdare. Två före detta UNT-anställda har styrelseuppdrag, förre chefredaktören Lars Nilsson, 69, och förre vd:n Dan Lannerö, 67. Båda har för övrigt

DN-bakgrund, liksom den nyss invalde Johan Brandt, 43, som varit DN:s digitalexpert och tf chefredaktör och ansvarig utgivare och nu jobbar för Gullers, som creative director, med samma titel och samma företag som en annan styrelseledamot, Lennart Nordfors, 62. Han har däremot ett förflutet inom Liberalerna.

Ordförande är Lena Marcusson, 70, professor i juridik (emeritus). I styrelsen sitter också statsvetarprofessorn Li Bennich-Björkman, 56, före detta kommunrådet Gunnel Arrbäck, 72, och advokaten Jörgen Sandström, 60. Alla profilerade liberaler.

Stiftelseändamålen i både Uppsala och Norrköping är att stödja behövande. Det gör stiftelserna i väldigt liten omfattning i förhållande till de resurser som finns i de ägda bolagen.

Stiftelsernas ägarbolag har låtit sina utdelningar stå kvar som lån till NTM, Minoritetsägaren Axel Johansson Förvaltning har till exempel en fordran på dryga 52 miljoner kronor.

EN TIDING - TRE STIFTELSE

■ UNT:s tre stiftelser äger förvaltningsbolaget Axel Johansson Upsala Nya Tidning Förvaltnings AB som i sin tur äger 50 procent av UNT och 22,3 procent i NTM. (NTM äger övriga 50 procent av UNT). Sammanträdena i alla stiftelserna sker samtidigt med sammanträdet med förvaltningsbolaget. Styrelserna i stiftelserna förnyar sig själva. När någon avgår väljer övriga efterträdare.

■ Stiftelsen Axel Johanssons Minne

Jörgen Sandström, ordförande
Lena Marcusson
Gunnel Arrbäck

Dan Lannerö (tidigare vd UNT)
Gunnel Arrbäck
Johan Brandt (tidigare
tf chefredaktör DN)
Jörgen Sandström

■ Stiftelsen Axel Johanssons Donation

Lena Marcusson, ordförande
Bengt Johansson
Lennart Nordfors
Dan Lannerö (tidigare vd UNT)

Lars Nilsson
Lennart Nordfors

■ Stiftelsen Axel Johanssons

Understödsfond

Lena Marcusson, ordförande
Lars Nilsson (tidigare chefredaktör UNT)
Li Bennich-Björkman

■ UNT:s styrelse:

Lennart Foss, ordförande (vd NTM)
Anna Maria Furman
Björn Stenberg
Gunnel Arrbäck
Jan Eric Johansson
Jörgen Sandström
Karin Wetterstrand
Lena Marcusson
Sören Andersson (vice vd NTM)
Vd: Charlotta Erixon Friborg
(Från årsskiftet Kalle Sandhammar)

■ Förvaltningsbolaget Axel Johansson

Upsala Nya Tidning Förvaltning AB
Lena Marcusson, ordförande

LENA MARCUSSON, ordförande för UNT:s ledamot i UNT:s förvaltningsbolag, professor emeritus.

JOHAN BRANDT, ledamot i UNT:s förvaltningsbolag, creative director Gullers, tidigare på Dagens Nyheter.

LARS NILSSON, ledamot i UNT:s förvaltningsbolag, tidigare chefredaktör UNT.

VK PRESS

Från politisk till professionell

» I VK:s stiftelse ska intressenterna vara liberala och frisinna. Styrelseposterna i stiftelsen och ägarbolaget innehåller av en journalist, en advokat, en ekonom, en personalchef och en före detta tidnings- vd från Stockholm.

VK Press äger 99,8 procent av Stiftelsen VK Press. Aktierna köptes 1978 av liberalernas förlag Folk och Samhälle som förvärvade tidningen från ägarfamiljen Bäckström, vars grenar inte kunde enas om att driva VK vidare. Drygt 30 intressenter satsade en tusenlapp vardera till förvärvet helt ideellt eftersom det redan i stadgarna skrevs att insatsen inte skulle betalas tillbaka. Stiftelsen VK Press kan sälja sina aktier i Västerbottens-Kuriren men då hamnar försäljningslikviden hos Liberalerna om inte partiet väljer att utnyttja sin förköpsrätt. Liberalerna äger också resterande 0,2 procent av aktierna i VK.

Ett möjligt klipp för Liberalerna, då koncernen är hälftenägare i fastighetsbolaget Gazette som har 130 000 kvadratmeter attraktiva lokaler i Umeå och i regel ger VK en aktieutdelning på 25–30 miljoner kronor per år.

Stiftelsen VK Press har en aktiv styrelse som 2015 hade åtta sammanträden, varav intressant nog ett med stiftelsen Skelleftepress. För sitt jobb kunde ledamöterna kvittera ut sammanlagt 150 000 kronor, då stiftelsen fått igenom en ändring av stadgarna eftersom ursprungsskrivelsen inte tillåter arvoden.

CARIN MANNBERG ZACKARI, ordförande för Stiftelsen VK Press, frilansskribent och gästlärare på JMK.

ULLA ORRING, ledamot i stiftelsen. Mor till tidigare vd:n Erik Orring. Före detta riksdagsledamot för Folkpartiet.

**Medie
världen
Premium**

Stiftelsens ordförande Carin Mannberg Zackari, och styrelsemedlemmen Ulf Isaksson företräder stiftelsestyrelsen i styrelsen, representationen är begränsad till två ledamöter enligt stadgarna. Nyvalde styrelseordföranden, professor och vice rektor vid Umeå Universitet Agneta Marell är sedan tidigare intressent i stiftelsen men inte stiftelsestyrelsemedlem.

VK har dessutom ytterligare tre bolagsstämmovalda ledamöter i stiftelsens styrelse, Storumans Energis vd Nils Gunnar From som dock, liksom advokat Ulf Isaksson och före Expressendirektören Bengt Ottosson, är skrivna i Stockholmsområdet.

VK saknar en liberal tungviktare från Stiftelsen Pressorganisation i styrelsen, men deltar varje år aktivt i sammankomsterna som Stiftelsen Pressorganisation håller varje år på Krusenbergs. Där har det mellan varven förekommit propåer om att både VK och Norran borde komma in i Mittmedia, men båda företagen har värt sig. Däremot har båda inlett samarbeten i en mindre skala.

Stiftelsen VK Press har enligt årsredovisningen 50 ledamöter, genom åren har före vd:n Erik Orrings mamma Ulla Orring varit tongivande. Hon är trots sina 90 år fortfarande aktiv på årsstämmorna. Dessutom är hon för övrigt fortfarande styrelseordförande i familjens förvaltningsbolag.

Ulla Orring lever upp till kriterierna för att bli intressent i Stiftelsen VK Press. En intressent ska ha en liberal och frisinnad grundåskådning. Ulla Orring har varit folkpartistisk riksdagsledamot under nio år.

Marianne Normark, 69, gruppleddare för Liberalerna i Västerbottens landsting, har varit intressent i drygt 25 år. Nu är hon valberedningens ordförande:

– Valberedningen ger förslag på nya intressenter, men det är stiftelsestämman som väljer in. Vi utnyttjar våra kontaktnät när vi letar efter nya intressenter och vi pratar förstas med vd och stiftelsens ordförande och självfallet med de blivande intressenterna.

– Till invalsmötet bjuder vi in den blivande intressenten så att vederbörande kan svara på eventuella frågor. Och man behöver inte vara medlem i partiet för att bli invald.

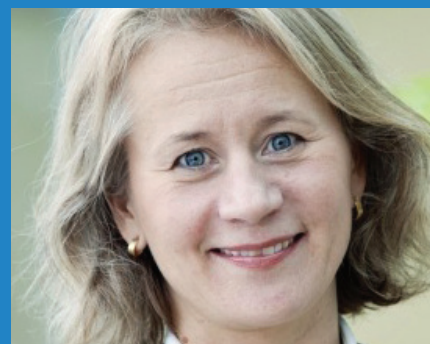
– När det gäller stiftelsestyrelsen var det viktigt en gång att de som valdes till stiftelsestyrelsen var goda liberaler. Nu är VK ett mediehus och vi har dessutom ett stort fastighetsinnehav. Vi har därför professionaliserat styrelsen. Nu har vi bland annat med en jurist, en journalist, en duktig ekonom och en som är personalchef. Vi försöker att se till att det blir en mycket kompetent stiftelsestyrelse, det är otroligt viktigt. Det är säkert också Sture (Bergman, VK:s vd, reds anm) glad över, förklarar Marianne Normark.

– Vi har jobbat väldigt medvetet, då jag tillträdde var det ingen bra könsfördelning mellan intressenter. Nu är det på gång. Tar vi in ytterligare två kvinnor till blir det 50/50. Och att hitta kompetenta kvinnor är inget problem.

BENGT OTTOSSON

ledamot i styrelsen för Stiftelsen VK Press, tidigare vd för Expressen.

AGNETA MARELL, intressent i stiftelsen, professor och vice rektor vid Umeå Universitet.

Stiftelsen VK Press

31 intressenter

Styrelse:

Carin Mannberg-Zackari, ordförande

Camilla Sandström

Ing-Marie Westh

Johnny Holmgren

Peder Ångström

Jan Isaksson

Ulf Isaksson

Bolagets styrelse:

Agneta Marell Molander, ordförande

Bengt Ottosson

(tidigare vd Expressen)

Carin Mannberg Zackari

Kent Johnsson

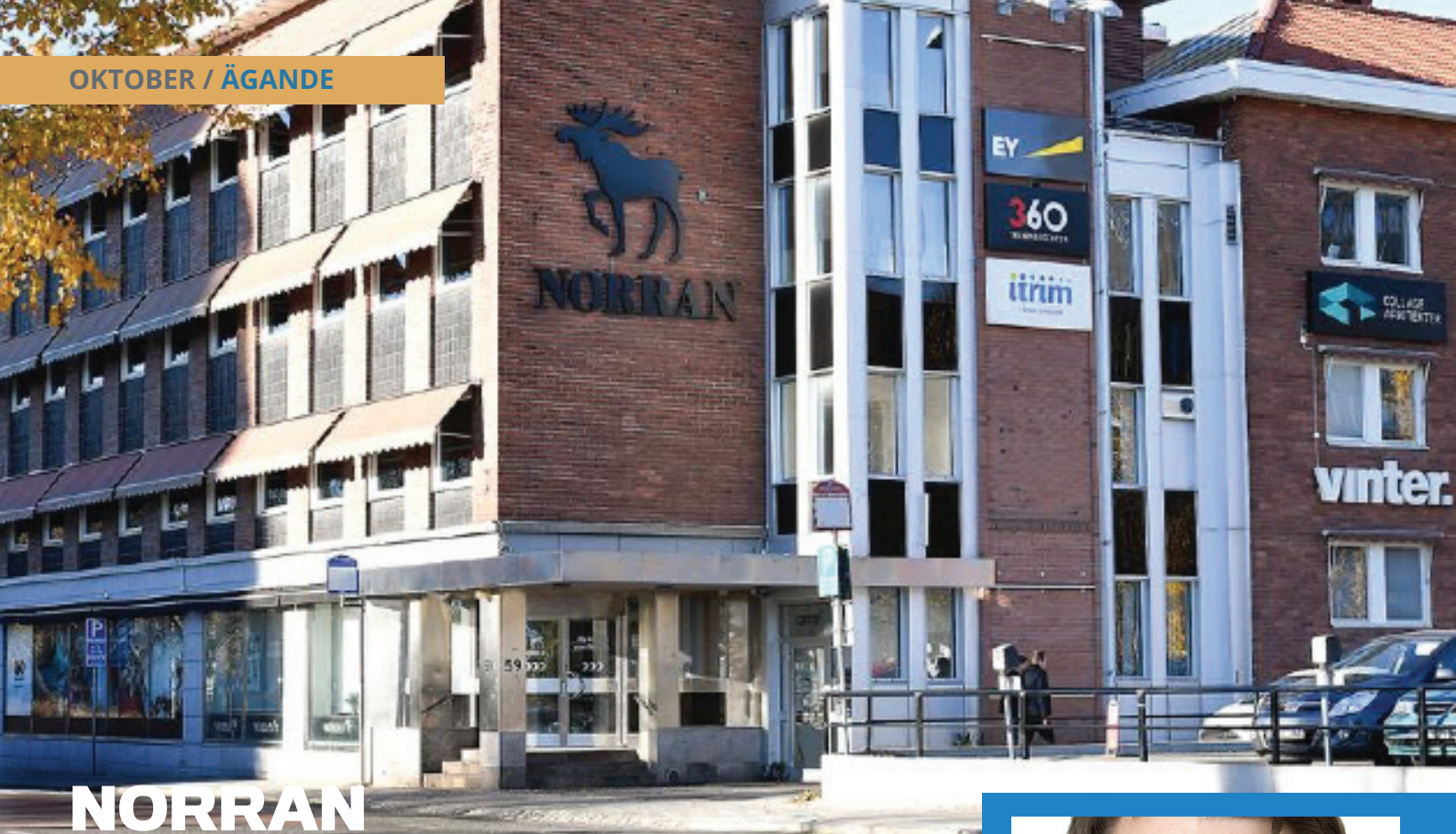
Nils Gunnar From

Olof Wallin

Ulf Isaksson

Vd: Sture Bergman

**Medie
världen**
Premium

NORRAN

Foto: Jeanette Löwgren/Norran

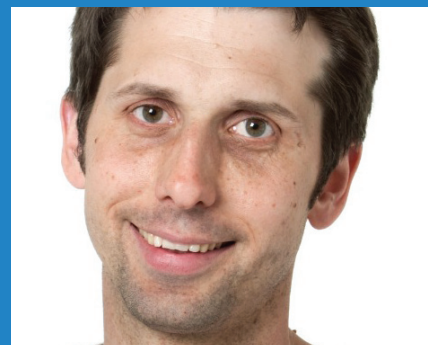
Lokalt fokus försvårar fusion

» Norrans intressenter måste bo i tidningens spridningsområde. Men bland tidningsbolagets styrelseledamöter finns en branschorganisationsordförande i Stockholm och Sveriges nordligaste publisher.

Andreas Westerberg, ordförande för Stiftelsen Skelleftepress och medlem i styrelsen för Norra Västerbotten Tidnings AB öser lovord över stiftelsen som ägarform.

– Vårt vinnarkoncept är att vi är lokala och att vi är en stiftelse. Den ena delen är att det är viktigt att ha en lokal tydlig ägare, som investerar, satsar och visar att lokaltidningen ska ha en roll i lokalsamhället och vara en tydlig samhällsaktör. Det skulle också en annan lokal ägare som ett familjeföretag kunna vara, men stiftelseformen ger den långsiktiga stadgan, som håller fokus på vad syftet är med bolaget.

Intressenterna är i dag 32 stycken, enligt stadgarna kan de vara max 35. De ska vara boende inom spridningsområdet och personer med en liberal grundhållning. Personerna ska dessutom spegla tidningens spridningsområde. Man är medlem i stiftelsen så länge man bor kvar i området. "Man är med så länge man vill och många har varit med 25 eller 30 år. De senaste åren har vi lyckats välja in en eller två varje år", berättar Andreas Westerberg. Stiftelsen har infört begreppet hedersledamot.

ANDREAS WESTERBERG, ordförande för stiftelsen Skelleftepress och liberal kommunpolitiker

UNN EDBERG är ledamot i stiftelsens styrelse, ordförande för Sveriges Tidskrifter och uppväxt i Skellefteå.

**Medie
världen**
Premium

Det innebär att intressenter själva kan välja att bli hedersledamöter när de går i pension. Styrelsen kan initiera övergången till hedersledamot när intressenten fyllt 80. I dag har stiftelsen två hedersledamöter och det här förstås ett sätt att kunna förnya stiftelsen.

2006 gjordes ett försök att fusionera Norran och VK. Ett skäl till att fusionen aldrig blev av är att personkemin inte fungerade mellan stiftelserna. Men fusionstankarna gick så långt att bolagen köpte aktier hos varandra, som dock återlämnades när affären sprack. Just nu pågår ett gemensamt arbete mellan de båda företagen för att hitta operativa samarbeten.

- Givetvis finns det områden där man kan samordna med andra, självfallet är det så. Men det handlar inte bara om den kontakt som uppstår på sajten eller på papperssidor. Det är viktigt att det rent fysiskt finns personer som representerar och personifierar Norran på plats i Skellefteå.
- Blir kontakten med kunderna för opersonlig så skadar det varumärket, menar Andreas Westerberg. Vi för konkreta samtal med VK. Där kommer vi att göra ytterligare samarbeten och tittar på sådant som annonsproduktion.

Och hur ser det ut när det gäller ägandet av VK och Norran?

- Den frågan har vi inte tagit itu med på allvar, däremot odlar vi vänskapliga förhållanden, svarar Andreas Westerberg, ordförande i stiftelse Skelleftepress. Norran var ett familjeföretag som ägdes av familjen Wikström fram till 1972 när det blev stiftelseägt. Men Cal Wikström satt kvar som styrelseordförande fram till 2012. När han avgick avslutades en 102-årig epok.

Stiftelsen Skelleftepress

32 intressenter

Styrelsen:

Andreas Westerberg, ordförande

Ida Lindh

Stina Näswall

Björn Wikström

Carin Hasslow

Bolagets styrelse:

Åke Elveros, ordförande

Andreas Westerberg

Björn Wikström

Christina Karlsson

Ingrid Näsström

Lars Andersson (fd chefred Norran)

Pär Åke Lindström

Unn Edberg

(ordförande Sveriges Tidskrifter)

Valborg Maria Åström

Örjan Pekka (publisher

Haparandabladet)

Vd: Anders Westermark

I nuvarande stiftelsestyrelse sitter Björn Wikström från den gamla ägarfamiljen som ledamot. Han sitter även i bolagets styrelse. Enligt stadgarna kan bara två av styrelseledamöterna i stiftelsen sitta i bolagets styrelse. Förutom Björn Wikström är det Andreas Westerberg.

Stiftelsen har i stället spetsat styrelsen med Örjan Pekka, ägare till Haparandabladet, Unn Edberg, ordförande för Sveriges Tidskrifter och uppväxt i Skellefteå samt Ingrid Näsström, vd för kommunalägda miljöföretaget Renova i Västsverige, men med bakgrund från Skellefteåns näringsliv. I övrigt är det personer från spridningsområdet, intressenter i stiftelsen men inte styrelseledamöter.

Norrans vd Anders Westermark är intressent i stiftelsen, något han blev redan som 31-åring, drygt 10 år innan han utsågs till vd.

Norran såg över "frisinnad"

Enligt stadgarna ska stiftelsen

Skelleftepress ha till ändamål att trygga utgivningen av Norra Västerbotten som en ortstidning för Västerbottens och Norrbottens län med en "redigering i linje med tidningens frisinnat-liberala, nykterhetsvänliga och drogfria traditioner".

"Vi gjorde för ett par år sedan en översyn av vad vi menade med frisinnad, det är vad det här kokar ned till. Där har vi medvetet definierat vad frisinnat står för", säger Andreas Westerberg.

"Det handlar mycket om det grundläggande journalistiska uppdraget att granska makten, att ha ett intresse för meningsfrågor, hälsofrågor och entreprenörskap. Sådana begrepp måste man ta aktiv ställning till. Det är skadligt att ha en policy som finns i ord men inte i aktiv handling, med tiden och med nya personer och nya händelser måste man se över vad vi stått för, vad vi står för och vad vi menar med det."

Alkoholreklam?

"Tidigare fanns det en konflikt inom samhället mellan nykterism och andra förhållningssätt till alkohol, den konfliktlinjen är inaktuell. Är det så att samhället ska lägga sig i människors liv och hälsa eller ska samhället vara konsekvensneutral? Jo, säger vi på Norran, samhället ska lägga sig i, men vi ska inte peka ut särskilda vanor som vi alltid är principiellt för. På det sättet har vi valt att välja bort nykterhetsfrågan för fem år sedan. Vi är däremot intresserade av att lyfta hälsofrågor."

Till skillnad från andra stiftelser har stiftelsen Skelleftepress engagerat sig direkt mot läsarna. Ett exempel är projektet Norrans Hjärtar där läsarna nominerar personer som gjort skillnad i spridningsområdet, och röstar sedan bland fem kandidater där stiftelsen av sina egna medel delar ut

50 000 kronor varav 35 000 till vinnarhjäerten. Arrangemanget är inne på sitt tredje år.

**Medie
världen
Premium**

MITTMEDIA/EK

Makten flyter ihop efter storaffären

» När det handlar om Mittmedia är det rörelsebolagets ordförande Jan Friedman och vd Per Bowallius som fångar uppmärksamheten. Men den yttersta makten ligger hos ägarstiftelserna och deras ordförande, fritidspolitikern Krister Jönsson och pr-konsulten Anders Frostell.

■ *Detta avsnitt har tidigare publicerats som intervju på Medievärlden Premiums sajt.*

ANDERS FROSTELL är ordförande för både Eskilstuna-Kurirens ägarstiftelse och Mittmedias ena ägarstiftelse Pressorganisation. Han om någon representerar ägarmakten i det stiftelseägda medielandskapet.

Till vardags är Anders Frostell konsult på pr-byrån Kreab. Han kom in i medievärlden genom politiken där han började sin karriär som sakkunnig för kulturministern Jan-Erik Wikström. Sedan jobbade han på riksdagskansliet och därefter som kanslichef för Bengt Westerberg i riksdagen. Anders Frostell blev då invald i stiftelsen Pressorganisation 1996 där han träffade Christer Spångberg från styrelsen i Eskilstuna-Kuriren. I början av 2000-talet såg Spångberg till att Anders Frostell valdes in i Eskilstuna-Kurirens aktiebolagsstyrelse. Så småningom blev han invald i stiftelsens styrelse och lämnade då bolagsstyrelsen för att bli ren ägarrepresentant.

**Medie
världen**
Premium

Stiftelsen i Eskilstuna består av en liten styrelse där ledningen på Eskilstuna-Kuriren sitter på två av de fem styrelseposterna.

"Allt det där är reglerat i Selanders testamente, berättar Anders Frostell. Selander gjorde en machiavellisk maktfördelning som är elegant. Han säger att stiftelsen skall bestå av fem personer. Det ska vara huvudredaktören och kamreren, dessutom ska det vara två utomstående och de här fyra ska gemensamt välja ordförande. Ordförande ska då ha en form av oberoende roll. Selander ville att ingen skulle kunna kidnappa tidningen, varken ledningen eller de utomstående."

"När vi byter redaktör och koncernchef får vi alltså också byta ledamöter i stiftelsen i enlighet med Selanders vilja. Det finns ett undantag. Förrföre vd:n Hans Rinkeborn lyckades hålla sig kvar och nu är suppleant på ett eget mandat."

Varken Stiftelsen Pressorganisation eller Stiftelsen i Eskilstuna har något eget kapital. Varför har du inte arbetat för detta?

"Kulturen i Eskilstuna är att det är bolaget som ska ha tillgångarna och stiftelsen har inte heller haft någon egen verksamhet. Under senare år har det dessutom inte funnits möjlighet att bygga upp något eget kapital."

Är inte detta ett handikapp?

"Att inte ha ett eget kapitalt gör det förstås svårare att göra nya affärer. Men Promediaaffären lyckades vi efter mycket sorg och bedrövelse ro hem, först genom att Eskilstuna-Kuriren och Mittmedia blev ägare och till slut genom att Mittmedia blev ägare till helheten, men med Eskilstuna-Kuriren som ny delägare. Då har den konsolideringen blivit till som det var tänkt, nu får vi se vad det blir för nästa steg om det blir något nästa steg för Mittmedia. Men Mittmedia har en ambition att vara en partner som aktivt deltar i att konsolidera svensk landsortspress eller annan media."

Hur kändes det när Upsala Nya Tidning lät moderata Norrköpings Tidningar köpa in sig?

Anders Frostells tre roller i Mittmediasfären:

- Han blev ordförande i Mittmedias ena ägarstiftelse Pressorganisation efter Ulrika Stuart Hamilton 2013. Stiftelsen äger 30 procent av Mittmedias ägarbolag Mittmedia Förvaltnings AB.

- Tack vare det innehavet har Anders Frostell även en styrelsepost i Mittmedia Förvaltnings AB som äger 92 procent av mediekoncernen Mittmedia AB.

- Men han blev också ägarrepresentant i Mittmedia AB efter Promediaaffären. Nu äger Eskilstuna-Kuriren 8 procent av Mittmedia AB (Mittmedia Förvaltnings AB äger övriga 92 procent).

Däremot sitter varken Anders Frostell eller Krister Jönsson med i rörelsebolaget Mittmedia AB:s styrelse. "Holdingbolaget ska ha en tydligare ägarroll", konstaterar Anders Frostell. Mittmedia Förvaltnings AB äger nu alla Mittmedias fastigheter (som hyrs ut till Mittmedia AB) och 92 procent av aktierna i Mittmedia. I övrigt finns inget kapital i ägarbolaget.

"Först reagerade vi med besvikelse över att de inte var intresserade av att hamna i den liberala sfären. Vi förde nämligen diskussioner med UNT, men vi kom inte långt förrän de meddelade att de gått ihop med NTM. De sökte en part med god balansräkning och de fick det inflytande som krävs, enligt deras stiftelsestatuter. Det finns annars en linje från Eskilstuna upp längs hela Norrlandskusten med mycket synergier mellan Uppsala och Eskilstuna."

Den svenska mediekartan kommer att fortsätta att förändras, konstaterar Anders Frostell. Men det är oklart vilken roll Mittmedia kommer att spela i den processen: "Mittmedia har förhandlat med Schibsted om SvD och med Bonniers om HD-Sydsvenskan. Ingen av de affärerna gick i lås, men båda affärerna kan bli aktuella igen, eller så blir det andra affärer. Du kan ju lika väl som jag spekulera i vad man gör i Värmland, i Jönköping, i Norrköping eller i Kalmar framöver. Det kommer att bli fortsatta förändringar."

"Jan Friedman (Mittmedia AB:s styrelseordförande, reds. anm) har ju sagt lite kaxigt att Mittmedia kan ta hand om andra medieföretag, men då måste man ha medskick av pengar."

Eskilstuna-Kuriren har däremot inte samma offensiva expansionsplaner. "Vi har i Eskilstuna valt att vara "stand alone" på ett lönsamt sätt. Eskilstuna-Kuriren har möjligheten att föra diskussioner med flera olika parter kring teknik, distribution och tryck. Just nu gör vi inte något mot bakgrund av att vi inte har en omedelbar panik, men vi ser också att vi behöver större strukturer och vi för hela tiden diskussioner om hur vi ska göra det och med vem, om det blir med Mittmedia eller med någon annan?"

Är det direktören eller ägaren som ska föra den här typen av diskussioner?

"I samtliga de här företagen har management en mycket stark roll."

Men har du någonsin sagt till en vd: "Akta dig det här är en ägarfråga?"

"Ja, absolut, jag tycker det är ganska tydligt var rågången går mellan ägarfrågor och management. När det gäller Eskilstuna-Kuriren har vi hela tiden att förhålla oss till huvuduppgiften enligt stiftelsestadgan att i "evärderlig tid ge ut Eskilstuna-Kuriren". Jag har en tät och nära dialog med ledningen för Eskilstuna-Kuriren precis som jag har en mycket nära dialog med huvudägaren i Mittmedia."

Är du inte rädd för att Mittmedia prisar ut sig genom att höja printpriset för snabbt?

"Jag står bakom Mittmedias strategi att försöka optimera print, det är däremot tuffare att få läsare och annonsörer att betala för det digitala. Men det är rätt utveckling att gå från print till det digitala. Smärtgränsen när det gäller prenumerationspriset för print kan ju snart vara nådd, vi är dock inte där riktigt än. Men visst, det kan finnas en risk att vi prisar ut oss. Våra printläsare blir dessutom bara äldre. Inom Mittmedia är vi nu uppe i 67 år i snitt."

Är du rädd att Mittmedia blir nästa Stampen?

"Nej, absolut inte. Mittmedia har en låg belåning, företaget sitter inte i bankernas knä."

Eskilstuna-Kurirens Stiftelse

Styrelse:

Anders Frostell, ordförande

Lars-Olov Thim

Ulrika Stuart-Hamilton

Eva Burman chefredaktör EK

Jimmie Näslund koncernchef

Suppleanter:

Hans Rinkeborn

Anette Rogers

Charlotta Steneskog

Sörmlands Media

Styrelse:

Sören Axelsson,

ordförande (tidigare vd EK)

Anders Frostell

Anders Westermarck, (vd Norran)

Inger Andersson

Karin Bogen

Lena Christina Herrmann

(tidigare vd DN)

Peter Larsson

Sigrid Anna-Greta Lund Niemann

Vd: Jimmie Näslund

■ *Detta avsnitt har tidigare publicerats som intervju på Medievärlden Premiums sajt.*

» **KRISTER JÖNSSON** är ändå den som har störst makt över Mittmedia. Han är ordförande i Nya stiftelsen Gefle Dagblad som äger 70 procent av Mittmedia Förvaltnings AB. Han är också styrelseordförande i ägarbolaget och kan därmed kröna Mittmedias ordförande Jan Friedman och vd Per Bowallius. Trots det är han något av en doldis i mediasverige.

Krister Jönsson har en lång erfarenhet som fritidspolitiker för liberalerna. Han har varit med i kommunstyrelsen, i byggnadsnämnden, i energibolaget, men är knappast någon kändis i Gävle. Han är liksom sin företrädare på ordförandeposten pensionerad officer.

Det är dock inte osannolikt att Krister Jönsson måste komma ut ur doldisskapet. Han har fått agera i en ägarfråga nyligen. Mittmedias rörelsefastigheter ägs från och med i år av Mittmedia Förvaltnings AB. Så när nyheten sipprade ut att Gefle Dagblads fastighet skulle säljas var det Krister Jönsson som i ett pressmeddelande fick förklara varför, kanske för att undvika spekulationer om Mittmedias finansiella situation. Det kan bli fler sådana samtal, där journalisterna vill tala med ägaren.

Några saker är Krister Jönsson helt tydlig med: styrelsen måste ha hög affärsmässig kompetens.

"I Mittmedia AB vill vi ha en liten och operativ styrelse med gediget bransch-kunnande. Vi har därför format ett team runt Jan Friedman och tagit in utomstående. Nu finns till exempel Kinna Bellander med erfarenhet från MTG och TV4, och som liksom Jan varit verksam inom Kinnevik och MTG fast vid olika tidpunkter. Vi har också velat fokusera mer på det affärsmässiga. Före ordföranden Lars Leijonborg brinner för det politiska och tar hand om de frågorna och är därför kvar i styrelsen. Tidigare hade vi en stor styrelse men vi tror att det här är bättre."

Att det kommer att bli fler ägarförändringar står också klart: "Vi är inte främmande för att ta in ytterligare ägare i Mittmedia om det skulle vara intressant. Det är därför vi öppnat upp för att ta in ytterligare delägare i medieföretaget där Eskilstuna-Kuriren nu äger 8 procent. Vi har pratat med både Bonnier och Schibsted, men inte kommit i mål. Vi och Schibsted var inte så långt ifrån varandra. Alla de här frågorna lever och alla pratar med alla fortfarande. Det kommer säkert att ske förändringar, men just nu är inget klart."

Mittmedia

■ Nya Stiftelsen Gefle Dagblad

60 intressenter

Styrelse:

Krister Jönsson, ordförande

Charlotta Backman

Peter Nyman

Stefan Sjöström

Nils Gunnar Kempe

Johan Sundin

Åsa Malmström

■ Stiftelsen Pressorganisation

38 intressenter

Styrelse:

Anders Frostell, ordförande

Anders Westermarck (vd Norran)

Martina Lind

Christer Nylander

Johanna Elgenius

Madeleine Sjöstedt

■ Mittmedia Förvaltnings AB

Styrelse:

Krister Jönsson, ordförande

Anders Frostell

Carina Tenor

Charlotta Backman

Maria Edstrand

Vd: Ulf Eriksson

■ Mittmedia AB

Styrelse:

Jan Friedman, ordförande

Christina Eva Birgitta Bellander

Jens Stenman

Lars Leijonborg

Maina Bejefalk

Stefan Olander

Sören Axelsson (tidigare vd EK)

Åsa Malmström

Vd: Per Bowallius

Medieföretagets politiska uppdrag är viktigt. "Opinionsbildning är något som vi har satsat på i våra produkter. Det är bra för demokratin att det förs debatt och samtal, men det är också bra för affärerna. Är det något som läsarna uppskattar är det debatt och samtal, det har vi verkligen fått kvitto på. Vi har 22 ledarskribenter i gamla Mittmedia och nu har vi också Promedia. Gamla Promedia har inte satsat på opinionsmaterialet i samma utsträckning, men det ska vi försöka ändra på och vi ska som nya ägare lyfta detta.

Krister Jönssons företrädare som ordförande i Nya stiftelsen Gefle Dagblad, hans officerskamrat Ulf Laurén, är intressent även i stiftelsen Pressorganisation. Krister Jönsson sitter däremot inte på båda ägarstolarna. Det finns andra som gör det.

Ett exempel är Åsa Malmström. Som också är styrelseledamot i Mittmedia AB. Hon är numera egen företagare i Järvsö med en bakgrund som ledarskribent på Ljusnan och stabschef hos Jan Björklund.

När Krister Jönsson pratar om intressenterna betonar han att stiftelsen sakta lyckas förnya sig med inval av nya intressenter, förhållandevis många kvinnor. Han lyfter också fram Charlotta Backman, som är suppleant i Mittmedias styrelse, intressent i stiftelsen och verksam som bergsingenjör med en bred erfarenhet. Det verkar inte som att han är speciellt orolig för stiftelsens förnyelse.

Stiftelseformen är en bra ägarform i kristider. "Andra former är inte lika långsiktiga. Det är bra för branschen att den ägs av stiftelser. Men man måste anpassa sig för framtiden. Det är så vi skiljer ut oss. Vi tar nedbemanningen nu och inte sedan. Under kommande tvåårsperiod sparar vi 133 miljoner. Den största risken är att inte göra något", säger Krister Jönsson.

Mittmedias ledningsförändringar

Verkställande direktören och tidigare koncernledning har haft sina anställningar i moderbolaget Mittmedia Förvaltnings AB, efter årsskiftet har anställningarna övergått till dotterbolaget Mittmedia AB. Utöver detta har även funktioner som administration och IT överförts.

SÅ FUNGERAR STIFTELSENA:

NYA STIFTELSEN GEFLE DAGBLAD:

Har 60 intressenter som sitter på evigt mandat. När någon lämnar utses nya genom en valberedning. Stiftelsens styrelse väljs på en stämma för ett år. Stämman sker alltid på Soldathemmet i Gävle. Krister Jönsson är vald till ordförande av intressenterna.

STIFTELSEN PRESSORGANISATION:

Har 38 intressenter som sitter på evigt mandat. När någon lämnar utses nya av övriga intressenter. Det är lätt att se att Stiftelsen Pressorganisation är en rekryteringskälla för styrelseuppdrag. I Mittmedias styrelse är Jan Friedman ordförande, Lars Leijonborg och Åsa Malmström ledamöter, alla tre är intressenter i stiftelsen Pressorganisation.

ESKILSTUNA-KURIRENS STIFTELSE:

Har inga intressenter. Stiftelsen består av fem personer som också är styrelsen. Det ska vara huvudredaktören och kamreren (vd), dessutom två utomstående och de fyra ska gemensamt välja ordförande som ska ha en oberoende roll. Selander ville att ingen skulle kunna kidnappa tidningen, varken ledning eller utomstående. På bolagsstämman i maj valdes de oberoende ledamöterna till stiftelsens styrelse, men samtliga röster på stämman tillhörde sedan länge stiftelsen, eftersom stiftelsen nu äger hela bolaget. Förutom enligt stadgarna de självklara: nye koncernchefen Jimmy Näslund och nya chefredaktören Eva Burman valdes Charlotta Steneskog som suppleant.

Så hittar Mittmedia nya ledamöter till stiftelser och styrelser

■ I stiftelserna är målet att ha människor som dels ska förstå medias utveckling, sedan ska dessa kunna läsa bokslut och årsredovisningar. "Men man måste också ha en känsla för vårt liberala uppdrag och vårt publicistiska uppdrag. Stiftelsen Pressorganisation är en bra plattform att plocka ifrån, där finns 38 intressenter och det är definitivt en plattform där man kan plocka ledamöter till alla liberala stiftelser", säger Anders Frostell

**Medie
världen
Premium**

GOTA

Redo att växa – vid rätt läge

■ *Detta avsnitt har tidigare publicerats som intervju på Medievärlden Premiums sajt.*

» När det hettar till i ett företag är det ägarna som får träda fram i rampljuset. I Gota Media sitter Kristina Knöös Franzén på ordförandeposten i den ena ägarstiftelsen och Jan Öjmertz i den andra.

Kristina Knöös Franzén, 59, och Jan Öjmertz, 70, har olika bakgrund. Kristina Knöös Franzén är före detta politiker, Jan Öjmertz har ägnat hela sitt yrkesverksamma liv åt Borås Tidning och Gota Media. Ingen av dessa är direkt välkända utanför Gota Media.

Kristina Knöös Franzén har stått i rampljuset under en elva dagar lång period som riksdagsledamot, sedan valde hon att stanna i Växjö med sitt nästan nyfödda barn och satsade i stället på kommunpolitiken. "Men de senaste åren har jag arbetat mycket bakom rubrikerna och coachat både företagsledare och politiker genom mitt eget företag", berättar hon för Medievärlden Premium. Sedan några år är hon ordförande för Stiftelsen Barometern. Ordförandeskapet är hennes enda just nu, eftersom hon avvecklat sitt företag, men hon är öppen för nya uppdrag, berättar hon.

Jan Öjmertz började som volontär på Borås Tidning 1966 och har sedan dess varit Borås Tidning trogen. 1992 blev han chefredaktör, 1999 vd och publisher

KRISTINA KNÖÖS FRANZÉN, ordförande för stiftelsen Barometern.

JAN ÖJMERTZ, ordförande för Tore G Wärenstams stiftelse. Tidigare chefredaktör Borås Tidning.

**Medie
världen**
Premium

fram till pensioneringen 2010. Han har också hunnit med att vara vice vd i Gota Media och sedan ordförande fram till 2013. Genom sitt ordförandeskap i stiftelsen Tore G Wärenstams stiftelse som äger 50 procent av Gota Media kan Jan Öjmertz, nu fyllda 70 år utan planer på att sluta, utöva ägarmakt. Han avgör själv om han vill sluta som stiftelsestyrelseledamot och då får han vara med att välja efterträdare.

Som ordföranden i ägarstiftelserna blir Öjmertz och Knöös Franzén nyckelpersoner om Gota Media vill expandera. Vilka möjligheter som kan skapas genom Stampens kris är de väl medvetna om. "Vi håller oss informerade", berättar Kristina Knöös Franzén.

"Det är vår koncernstyrelse som i första hand arbetar med detta, men stämmer av med oss hela tiden. Stiftelsen är ju ägare och vi går inte in själva utan det sker genom koncernstyrelsen, som hanterar sådana här frågor. Blir det ett förslag från koncernstyrelsen agerar vi. Ett beslut i en förvärvsfråga tas vid ett sammanträde med hela stiftelsen. Så snabbt brukar det inte gå utan att man hinner ha en diskussion om det", förklarar Kristina Knöös Franzén.

Stiftelsen Barometern har 97 intressenter och hettar det till kallar styrelsen till extramöten. "Det har hänt vid flera tillfällen att stiftelsen inte varit nöjd och sagt nej till förvärv. När det gällde förvärvet av Östran var det mycket diskussion innan det blev ja", berättar Kristina Knöös Franzén.

Kristina Knöös Franzén påpekar att stiftelsen också har sin ändamålsparagraf och att det också är viktigt att "vi i första hand tänker på våra tidningar, då menar jag Barometern, Blekinge Läns tidning och Smålandsposten. Vi har som ägarstiftelse nära kontakter med Gota Medias ledning och följer noga vad som händer. Det är många och viktiga tidningar inom Stampen och det vore bra om dess verksamheter kan räddas."

Besluten i Wärenstams stiftelse är enklare. Jan Öjmertz behöver bara komma överens med ytterligare två styrelseledamöter.

Det finns några pusselbitar inom Stampengruppen som skulle kunna passa Gota Media. Nära till hands för Gota Media att förvärva är Ortstidningar i Väst där Stampen och Gota Media äger vardera 45,5 procent. Ortstidningar i Väst med gratistidningar i Kungsbacka, Mölndal, Kungälv, Stenungssund, Tjörn och Orust och en omsättning på 95 miljoner och ett stabilt positivt resultat, 3,7 miljoner kr 2015.

Till skillnad från många andra mediegrupper har Gota Media i sin vd Boine Gepertz en unik inblick i Stampens verksamhet och i dess marknader. Boine Gepertz kom till Gota Media efter flera år som vd för Mediabolaget Västkusten som var en del i Stampensfären. Där ingick Hallandsposten och Hallands Nyheter som också kunde vara av intresse för Gota Media. Spridningsområdena för Borås Tidning och HN gränsar till varandra. Ett eventuellt övertagande av HN och HP kunde ge beläggning för Gotas tryckeri i Borås under förutsättning att tidningarna slipper ifrån kontraktet med V-tab.

GOTA MEDIA

■ Tore G Wärenstams stiftelse

Styrelsens ordförande

utses av länsstyrelsen i Älvsborgs län

Styrelsen:

Jan Öjmertz, ordförande

Bertil Larsson

Per Johansson

■ Stiftelsen Barometern

97 intressenter

Styrelsen:

Kristina Knöös Franzén, ordförande

Tomas Petersson

Katarina Jeansson

Anders Carlsson

Yael Tågerud

Rickard Petri

Agneta Cedergren

Lennarth Förberg

Jan-Erik Davidsson

Gota Medias styrelse:

Bennie Olsson, ordförande

(tidigare vd Gota Media)

Jan Öjmertz

(tidigare vd Borås Tidning)

John Bertil Larsson

Katarina Ek (tidigare rektor på Fojo)

Kerstin Haggren

Kristina Bürén

(tidigare Nordenchef Wan-Ifra)

Marian Andersson

Rickard Petri

Vd: Boine Gepertz

HAMRIN/ANDER

Forskningsstiftelser som delägare

» Både familjen Ander och familjen Hamrin har skapat forskningsstiftelser som blivit stora delägare i familjernas medieföretag. För familjen Hamrin är upplägget historia. I fjol köptes Carl Olof och Jenz Hamrins stiftelse ut från familjebolaget Herenco.

Köpare är bolaget självt. Först gjorde Herenco en fondemission utan att öka antalet aktier för att sedan lösa in stiftelsens aktier till en överkurs på 110 810 kronor per aktie. I stiftelsens räkenskaper redovisas en vinst på 727 miljoner och vid årets slut hade stiftelsen 729 miljoner på banken. Stiftelsen måste nu söka andra vägar för att få avkastning på sitt kapital. Kanske inte lika enkelt som att kvittera ut utdelningen från Herenco varje år.

På grund av denna förändring har stiftelsen 2015 varit mycket sparsmakad med anslag för att man som man skriver i årsredovisningen "tog en paus i utdelningen av anslag" för att finna finansieringskällor på kapitalmarknaden. Kanske är förändringen i ägandet av Herenco början på något större. Varför inte en börsintroduktion av bolaget som är så mycket mer än tidningsverksamhet?

Satsar på tema

"Tryckfriheten 250 år"

Anderstiftelsen har sedan starten 1985 delat ut 123 miljoner kronor. I år har man satsat mycket på en seminarierie vid Karlstad Universitet på temat "Tryckfriheten 250 år". I styrelsen sitter nu Lars Anders son Fredrik och Staffan Ander. Utdelningen från NWT brukar ligga kring 10 miljoner varje år.

Medie
världen
Premium

Herenco med Lovisa Hamrin som ordförande har nu en styrelse med två drivna företagsledare med erfarenhet av kapitalmarknaden. Anders G Carlberg, 73, är ordförande och Kenneth Bengtsson, före ICA-chefen och nu ordförande för börsnoterade familjeföretaget Clas Ohlson är en av ledamöterna. För den som är spekulativt lagd kan nämnas att Anders G Carlberg sitter i Gustaf Douglas investmentbolag Latours styrelse. Gustaf Douglas är en av tre i NTM:s ägarstiftelse. Det finns alltså tillfälle att prata tidningsekonomi och strukturaffärer.

Kvar bland de familjeinitierade forskningsstiftelserna med inflytande i medie-företag är den värmländska, Anne Marie och Gustaf Anders stiftelse för Medieforskning, som kontrollerar 25 procent av aktierna i NWT-koncernen. Enligt stadgarna för Ander-stiftelsen måste den inte äga aktier i NWT.

Skrivningarna är dock sådana att det är de tre familjegrenarna efter Gustaf och Anne Marie som i evig tid ska tillsätta styrelse. Men aktierna i NWT kan säljas.

LOVISA HAMRIN är ledamot i Carl-Olof och Jenz Hamrins stiftelse, ordförande i Hallpressens styrelse samt vd för Herenco.

VICTORIA SVANBERG, sitter med i både Anne-Marie och Gustaf Anders stiftelse samt är ledamot i NWT-koncernens styrelse.

NWT

■ Anne-Marie och Gustaf Anders stiftelse för Mediaforskning
Stiftelsen kontrollerar 25 procent av aktierna i NWT-koncernen
Styrelse:
Mårten Hulterström, ordförande
Staffan Ander
Fredrik Ander
Victoria Svanberg

NWT:s styrelse:

Mårten Hulterström, ordförande
Didrik Oskar Munch
Filip Kowalski
Joakim Ander
Markus Norlén
Patric Eriksson
Sofia Elsie Anne-Marie Ander
Staffan Ander
Victoria Svanberg

Vd: Mats Muregård

HALLPRESSEN

■ Stiftelsens ägande köptes ut som ägare av familjebolaget Herenco 2015 av bolaget självt. Hallpressen är helägt av Herenco.
Carl-Olof och Jenz Hamrins Stiftelse
Christina Hamrin, ordförande
Lovisa Hamrin
Charlotta Melander
Karl Erik Gustafsson (medieprofessor)

Herencos styrelse:

Anders G Carlberg, ordförande
Jarl Mared
Kenneth Bengtsson
Torbjörn Egerhag

Vd: Lovisa Hamrin

Hallpressens styrelse:

Lovisa Hamrin, ordförande
Carl-Johan Simonsson
Christina Haal
Hans Österfors
Mats Hylin
Otto Sjöberg
(tidigare chefredaktör Expressen)

Vd: Mats Tidstrand

SLUTSATSER:

» Samtliga stiftelser har insett att man måste söka ytterligare kompetens utanför själva intressentkretsen till de rörelsedrivande bolagen. Det har inneburit chans för mediekunniga personer som förre Expressenchefen Bengt Ottosson att göra styrelsekarriär. Djärvare är att hämta externa styrelseledamöter utanför kretsen av traditionella medieföretag, som NTM har gjort.

» Ha modet att säga nej till avgående vd:ars intresse av att hänga sig kvar i verksamheten som till exempel styrelseledamöter i de rörelsedrivande bolagen. En mångårig vd har haft sin chans, även om det alltid går att försvara med ord som kontinuitet.

» Bredda intresset för stiftelserna genom aktiviteter som "Norrans hjältar". Det ger medieföretaget en chans att tala om att verksamheten styrs av viktiga principer i en unik företagsform.

» Kanske är förändringen i ägandet av Herenco början på något större. Varför inte en börsintroduktion i förlängningen av Herenco, som är så mycket mer än tidningsverksamhet?

LÄS MER: Alla urkunder för stiftelserna och de senaste årsredovisningarna för medieföretagen finns som extramaterial på Medievärlden Premiums sajt